

Tiltak for ungdom utanfor opplæring og arbeid

Bakgrunn for søknaden

Psykisk helse er ein aukande årsak til at ungdom droppar ut av vidaregåande opplæring.

Dei siste åra har det vore stor merksemd på at fysisk aktivitet og sunt kosthald styrkar den psykiske helsa så vel som den fysiske. Det å gjere ungdommen i stand til å ta vare på eiga helse innanfor tema som fysisk aktivitet og kosthold er derfor vesentleg i arbeidet med å styrke ungdommen si psykiske helse, gi dei eit positivt sjølvbilet og auke meistringsforventningane deira.

Fylkesdirektøren for opplæring ser trong for å etablere ei ordning til ungdom utanfor opplæring og arbeid som bygger på samanhengen mellom fysisk og psykisk helse. Ordninga vil ta utgangspunkt i modellen for produksjonskule der opplæringa ikkje er knytt til tradisjonelle undervisningsformer, men heller til relasjonsretta dannelses- og læringsarbeid i verkstadsamheng.

Føremålet med opplæringa, §1.1 og verdiane og prinsippa i *Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen* ligg til grunn for ordninga og ho skal vere kompetansegivande.

Mål og målgruppe

I Stortingsmelding 28 er kompetanse definert som å tileigne seg og bruke kunnskapar og ferdigheiter til å meistre utfordringar og løyse oppgåver i kjente og ukjente samanhengar og situasjonar. Kompetanse inneberer forståing og evne til refleksjon og kritisk tenking.

Kunnskapssenter for utdanning (2015) peikar på at det er mange årsakar til at ungdom er utanfor arbeid og opplæring, men forskning har påvist at dei viktigaste grunnane er skuleprestasjonar før vidaregåande opplæring og elevane sin bakgrunn. Overgangen frå grunnskulen til vidaregåande skule er problematisk for dei som manglar nødvendige basiskunnskapar. Grunnen til det kan vere manglande motivasjon fordi dei ikkje får oppfylt fyrstevalet sitt, eller at dei møter ei yrkesretta utdanning med meir teori enn forventa. Likeeins kan problem heime gjere det vanskeleg for eleven å konsentrere seg om skolen.

Desse årsakene heng i mange tilfelle saman og kan gi ungdommen dårleg psykisk helse. Psykiske helseproblem er ein av dei mest aukande årsakene til at unge ikkje evnar å *tileigne seg og bruke kunnskapar og ferdigheiter til å meistre utfordringar og løyse oppgåver i kjente og ukjente samanhengar og situasjonar (Meld.St.28)*.

Det er allment kjent at fysisk og psykisk helse heng saman; fysisk aktivitet har god påverknad på psykiske velvære og gir overskot.

Helseåtferd vert etablert i ungdomstida, og er vesentleg for livskvaliteten seinare i livet (Elstad 2008). Sunt kosthald, fysisk aktivitet og gode søvnvanar er like viktige for den psykiske helsa som for den fysiske, og god helse er avgjerande for å prestere både på skulen og i fritida.

§3-6 i Opplæringslova pålegg fylkeskommunen å ha ei oppfølgingsteneste (OT) for ungdom som ikkje er i opplæring eller arbeid. Tenesta samarbeider med kommunale, fylkeskommunale og statlege instansar om å etablere aktuelle tiltak for denne gruppa. Likevel er det ungdom som av ulike grunnar, treng eit alternativ. Fylkesdirektøren ynskjer, gjennom helseåtferd og eit praktisk læringsgrunnlag, å gi desse lyst og moglegheit til å fullføre vidaregåande opplæring.

Ordninga

Opplæringa skal gi meistring og fagleg kompetanse i eit godt psykososialt læringsmiljø som fremjar helse, trivsel og god sosial utvikling.

Ordninga vil ha eit kontinuerleg inntak og rettar seg i første rekke mot elevar med behov for eit praktisk organisert læringsmiljø, elevar med sosiale- og emosjonelle vanskar og elevar med behov for et miljøskifte.

For å kartlegge og komme i kontakt med målgruppa, har vi etablert eit samarbeider med:

- OT
- NAV, blant anna gjennom deira tilbod NAV Jobblyst
- PPT
- dei vidaregåande skulane

Skisse av ordninga fylkesdirektøren søker midlar til å gjennomføre:

Ein styrkebasert og praksisnær læringsstad der ungdommen blir SETT-HØYRT-SPURT

Kva	Korleis	Kvifor
<p>Ei samtale med merksemd på eleven sine styrkar, verdiar og mogelegheiter.</p>	<p>Samtale med prosjektleiar.</p> <p>I samtale med karriererettleiar og/eller prosjektleiar.</p> <p>Gi elevane mogelegheit til å prøve ut arbeidet i dei ulike verkstadane.</p>	<p>Bli kjent med eleven sine styrkar og verdiar, og ta utgangspunkt i desse når teamet skal tilpasse opplæringa til eleven.</p> <p>Skape god relasjon og motivasjon gjennom samtaler der eleven kjenner at han blir SETT, HØYRT og SPURT.</p> <p>Gi eleven oversikt kva ordninga inneberer og kva mogelegheiter som finst.</p> <p>I tillegg til grunngjevinga over:</p> <p>Kartlegge eleven sine interesser og behov.</p> <p>Realitetsorientere om jobbmogelegheiter i område han vil bu.</p> <p>Som ein del av karriererettleinga.</p>
<p>Etablere god helseåtferd.</p>	<p>Ein del av god helseåtferd er sunt kosthald.</p> <p>Felles samling kvar dag med rullerande ansvar for å lage eit felles måltid. Gjeld både tilsette og elevar.</p> <p>Sunt kosthald som dekker behova for nødvendige næringsstoff og sikrar ei tilfredstillande regulering av blodsukkeret.</p>	<p>Etablere gode relasjonar, skape «vi-kjensle» og ansvarskjensle. Måltid er eit viktig bidrag til trivsel i kvardagen</p> <p>Hjernen treng energi for å fungere og halde konsentrasjonen oppe. Sunt kosthald aukar</p>

	<p>Felles fysisk aktivitet to – tre gonger pr. veke.</p> <p>Gjere eleven kjent med at nokre utfordringar er ein naturleg del av ungdomstida.</p> <p>Meistringsstrategiar for å handtere utfordringar.</p>	<p>prestasjonsevna og evna til å halde ut.</p> <p>Styrke både den fysiske og psykiske helsa, og er ein arena for å skape gode relasjonar både mellom elev-elev og elev-vaksen.</p> <p>Bevisstgjere ungdommen på kva som er innafor og utanfor normalitetsomgrepet. Lære seg å «stå i det».</p> <p>For å gi ungdommen ei verktøykasse til å handtere situasjonar dei har vore i, er i og vil møte.</p>
<p>Praksisnær opplæring</p>	<p>Tre verkstadrom med høve til å få kjennskap til ulike programområde. Den individuelle karrieresamtala vil vere avgjerande for eleven sitt val.</p> <p>Integrere programfag og fellesfag i opplæringa, FYR-metodikk.</p> <p>Opplæringa blir gitt i verkstad og i bedrift.</p>	<p>Auke indre motivasjon for læring med oppgåver som er forståelege, handterbare og meningsfulle slik at ungdommen får bruke styrkane sine og oppleve meistring.</p> <p>Motivere elevane gjennom å bruke kompetansemål på ein slik måte at det vert opplevd som relevant.</p> <p>Blir førebudd til arbeidsoppgåver i bedrift på verkstaden på skulen, og vidareutviklar desse i bedrift.</p> <p>Eleven skal sjå samanhengen i opplæringsløpet og forstå kva som vert forventta i yrkeslivet.</p>